

Úvod

Se surrealismem si český čtenář asociuje zpravidla třicátá léta 20. století, tedy období krátkého, leč intenzivního působení Surrealistické skupiny v Československu s Vítězslavem Nezvalem v čele. Méně se však ví o pokračovatelích tohoto uskupení, například o mimořádně činnorodém Vratislavu Effenbergerovi, popřípadě se vyzdvihuje pouze část z rozmanitého díla některých tvůrců (například filmy a výtvarná díla Jana Švankmajera na úkor jeho tvorby literární). V průběhu téměř stoleté historie se přitom surrealismem jakožto inspiračním zdrojem nechalo ovlivnit mnoho autorů, z nichž mnozí – ze jmenované trojice dokonce všichni – se příležitostně či soustavněji věnovali dramatu. Cílem publikace je proto představit tuto poněkud zasutou, avšak trvalou součást surrealistické tvorby, ukázat surrealistické divadelní hry v jejich rozmanitosti, počínaje dramaty vznikajícími v kontextu meziválečné avantgardy a konče hrami nejnovějšími, ovlivněnými postmodernou sklonku minulého století.

Ve víceméně chronologickém řazení (dataci vzniku některých textů nelze spolehlivě zjistit) prezentujeme vybrané hry více než desítky tvůrců, kteří se – alespoň v určitém úseku života – k surrealismu hlásili, kteří s ním bývají tradičně spojováni, popřípadě jejichž díla mají na surrealismus určité vazby. V jednom svazku se tak setkávají dramata stěžejních surrealistických tvůrců s hrami autorů méně známých a/nebo spojovaných spíše s jinými uměleckými oblastmi (to je případ Karla Šebka, Ladislava Nováka, Jiřího Suchého ad.).

Přítomný soubor přitom nechce a ani nemůže být úplný. Z žánrově různorodé a mnohdy nejednoznačně zařaditelné surrealistické tvorby jsme pro antologii volili texty povýtce dramatické, s jasnou predikcí divadelní existence (třebaže na jevišti dosud nerealizované). Vedle umělecké kvality jsme jako další kritérium zohlednili autorskou a dobovou reprezentativnost děl (jsou zastoupena dramata různých tvůrců z různých období) i jejich reprezentativnost tematickou a žánrovou. Zčásti jsme také upřednostnili hry méně dostupné či dosud neuveřejněné: vůbec poprvé jsou v přítomném

svazku publikovány vybrané hry Vratislava Effenbergera (s výjimkou *U jezera slz*) a Šebkovy aktovky *Po obědě* a *Mezi živými mrtvolami*. Přednost před fragmenty dostaly texty celistvé a dokončené.

Věříme, že předkládaný celek zahrnující rozličné autorské poetiky rozvíjené v různých časových údobích přinese nejen čtenářské zážitky, ale spolu s přehledovou studií pomůže nahlédnout proměnlivost i kontinuitu (českých) surrealistických divadelních her.

Marek Lollok, Tomáš Kubart, Jitka Šotkovská